

INFORMACE Z METODICKÉHO SETKÁNÍ MPSV S KRAJSKÝMI ÚŘADY A MAGISTRÁTEM HL. MĚSTA PRAHY

23. 6.2011

1. Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

- návštěvy dětí u pracovníků zařízení (stanovisko odboru rodiny a dávkových systémů v příloze)

2. Dotace ze státního rozpočtu obcím s rozšířenou působností a hl. m. Praze na výkon agendy sociálně-právní ochrany dětí (otázky a odpovědi k nalezení na FAQ na www.portal.mpsv.cz + příloha zápisu níže)

3. Zpráva nezávislého expertního týmu ministra práce a sociálních věcí o přezkumu postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případě nezletilého D. D. (v příloze)

4. Nařízení rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností (v příloze)

Informace k novému nařízení EU v oblasti vyživovací povinnosti:

Dne 18. června 2011 vstoupilo v účinnost nové **nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností**. V příloze zápisu je k dispozici jednak úplné znění nařízení č. 4/2009, včetně příloh, jednak výtah z tohoto nařízení z vyznačením nejdůležitějších ustanovení, které se vztahují k vymáhání výživného na nezletilé děti. Nařízení se vztahuje na všechny případy, ve kterých se oprávněná osoba s obvyklým bydlištěm na území jednoho členského státu EU domáhá stanovení výživného proti povinnému, která má obvyklé bydliště v jiném členském státě EU, jakož i na případy, ve kterých se oprávněná osoba domáhá již výkonu rozhodnutí o výživném proti povinnému s obvyklým bydlištěm v jiném členském státě EU. Cílem nařízení je posílit postavení oprávněných osob a usnadnit a urychlit proces vymáhání výživného v rámci EU. Citované nařízení se vztahuje na všechny členské státy EU, včetně Dánska (na rozdíl od nařízení č. 2201/2003 o uznávání a vykonatelnosti rozhodnutí ve věcech rodičovské zodpovědnosti) a Velké Británie (pro Velkou Británii není závazný pouze protokol o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti).

Z obsahu nařízení č. 4/2009 je třeba upozornit na tato nejdůležitější ustanovení:

- Možnost výběru soudu, u kterého bude podán návrh na úpravu vyživovací povinnosti nebo návrh na výkon rozhodnutí o úpravě výživného (článek 3). Návrh je možné podat jak u soudu v místě obvyklého bydliště povinného, tak i u soudu v místě obvyklého bydliště oprávněného.
- Zrušení požadavku na prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí (článek 17). Rozhodnutí ve věci vyživovací povinnosti vydané v jednom členském státě EU,

keré je v tomto státě vykonatelné, je automaticky vykonatelné v jiném členském státě EU, aniž by bylo třeba prohlášení jeho vykonatelnosti.

- Zjednodušení požadavků na doklady nezbytné pro výkon rozhodnutí v jiném členském státě EU (článek 20). Pro potřeby výkonu rozhodnutí není zejména třeba pořizovat překlad rozhodnutí, postačí předložení originálu rozhodnutí společně s výtahem z rozhodnutí vystaveným příslušným soudem, který rozhodnutí vydal (výtah z rozhodnutí se vystavuje na jednotném formuláři, který je obsažen v příloze nařízení).
- Právo na poskytnutí bezplatné právní pomoci oprávněnému, pokud jde o nárok na výživné ve prospěch dítěte mladšího 21 let (článek 44 až 46). Právní pomoc je oprávněným poskytována zejména prostřednictvím určených ústředních orgánů členských států (v ČR byl jako příslušný ústřední orgán pro provádění nařízení č. 4/2009 určen Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí v Brně). Právní pomoc zahrnuje zejména poradenství před zahájením soudního řízení, pomoc při podání návrhu k příslušnému soudu a při zastupování před soudem, osvobození od nákladů řízení, zajišťování tlumočení a překladu písemností nebo náhradu cestovních nákladů, jestliže příslušný soud předvolá oprávněnou osobu nebo jejího zástupce k osobní účasti na jednání soudu.

V souladu s výše podanými informacemi je nezbytné, aby orgány sociálně-právní ochrany dětí v rámci poradenské činnosti podle § 11 odst. 1 písm. e) zákona č. 359/1999 Sb. poskytovaly rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte základní informace o úpravě a pravidlech nového nařízení EU č. 4/2009.

5. Informace k návrhu zákona o mediaci v netrestních věcech

Usnesením vlády č. 446 ze dne 15. 6. 2011 byl schválen návrh zákona o mediaci v netrestních věcech. Zákon upravuje podmínky činnosti mediátorů v soukromoprávních sporech, včetně činnosti mediátorů v oblasti rodinné mediace. Návrh zákona obsahuje v části druhé rovněž novelizaci stávajícího znění § 100 odst. 3 občanského soudního řádu – nově bude mít soud možnost přerušit občanské soudní řízení, včetně řízení o výchově a výživě dětí, styku s dětmi nebo o jiných záležitostech týkajících se dětí, a uložit účastníkům řízení povinnost účastnit prvního setkání s určeným mediátorem v rozsahu 3 hodin. Stejnou možnost bude soud mít i v rámci výkonu rozhodnutí o výchově nezletilých dětí nebo styku s nimi podle § 273 odst. 2 písm. a) občanského soudního řádu. V příloze se zasílá k informaci návrh zákona o mediaci v netrestních věcech ve znění schváleném vládou. Navrhovaná účinnost zákona je od 1. 1. 2012.

6. Informace k poslaneckému návrhu novely zákona o rodině

Dne 21. 6. 2011 byl Poslaneckou sněmovnou schválen poslanecký návrh novely zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění schválených pozměňovacích návrhů (sněmovní tisk 205, viz příloha). Navrhovaná novelizace zákona o rodině se týká

- podmínek svěření dítěte do střídavé výchovy rodičů (§ 26 odst. 2)
- podmínek svěření dítěte do společné výchovy rodičů (nový § 26 odst. 3),
- podmínek pro popření otcovství dítěte manželem matky (§ 57 odst. 1),
- podmínek pro podání návrhu na popření otcovství nejvyšším státním zástupcem (§ 62).

Návrh zákona bude nyní projednáván Senátem.

Příloha:

DOTAZY KRAJŮ A ODPOVĚDI MPSV K PORADĚ KONANÉ DNE 23. ČERVNA 2011

Dotaz č. 1:

Je potřeba souhlasu soudu při takovém důležitém úkonu jako je koupě auta na jméno nezletilého dítěte a při prodeji auta napsaného na nezletilé dítě? V případě, že ano, měl by opatrovník dítěte v soudním řízení (nejčastěji orgán sociálně-právní ochrany dětí) s takovýmto právním úkonem souhlasit, s tím, že je ve prospěch dítěte?

V praxi nastávají případy, kdy rodiče z nejrůznějších důvodů přepisují auto na nezletilé děti, přitom s tím ale nakládají jako s vlastním. Vznikají nejrůznější problémy. Například se stává, že na auto není placeno povinné ručení a dlužníkem se tak stává nezletilé dítě. Nově je také dítě jako majitel vozu řešen jako osoba „zodpovědná“ za spáchání trestného činu či přestupku, kterého se dopustil někdo jiný, kdo vůz skutečně řídil a tento čin spáchal. Při koupi vozu také rodiče často přepisují auto na nezletilé dítě s postižením, aby se tak vyhnuli placení ekologické daně. V těchto případech se domníváme, že není v zájmu dítěte, aby bylo vlastníkem motorového vozidla.

Odpověď 1:

Podle § 28 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, zákonní zástupci spravují majetek nezletilého v běžných záležitostech, avšak pokud nejde o běžnou záležitost, je k nakládání s majetkem nezletilého třeba souhlasu soudu. Co je běžnou záležitostí se posuzuje individuálně, dle judikatury je záležitostí nikoli běžnou např. prodej či převod motorového vozidla, nemovité věci, cenných papírů, uzavření dědické dohody či odmítnutí dědictví. Podle § 179 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, je k platnosti právnímu úkonu, který byl učiněn za nezletilého, třeba schválení soudu a soud jej schválí, je-li to v zájmu nezletilého. Soud schvaluje takové úkony, které již byly učiněny a jež jsou mu předloženy ke schválení (souhlas soudu nenahrazuje projev vůle). Jestliže je v takovém soudním řízení OSPOD ustanoven opatrovníkem nezletilého dítěte a má za to, že např. z důvodů uvedených v dotazu není v zájmu dítěte, aby se stalo vlastníkem motorového vozidla či aby došlo k jeho prodeji, sdělí tento názor soudu. Pokud soud rovněž věc posoudí, že to není v zájmu dítěte, tak nedá k platnosti úkonu souhlas.

Dotaz č. 2:

Ve správním řízení bylo rodiči uloženo, aby navštěvoval odborné poradenské zařízení z důvodu neakceptování role druhého rodiče. Terapie však nebyla úspěšná, o čemž zařízení dopisem informovalo správní orgán, který vydal rozhodnutí. Správní orgán informoval o ukončení terapie a tudíž i o ukončení povinnosti uložené správním rozhodnutím dopisem všechny účastníky správního řízení. Je nutné, aby v takovém případě vydal správní orgán rozhodnutí o zrušení uložené povinnosti správním rozhodnutím, nebo je dostačující informovat účastníky správního rozhodnutí dopisem.

Odpověď 2:

Rodič povinnost uloženou mu OSPODem splnil, jestliže na terapii docházel, i když terapie nebyla úspěšná. Není tedy třeba rozhodnutím ve správním řízení tuto povinnost rušit.

Dotaz č. 3:

Vedení spisové dokumentace: Směrnice MPSV, Čl.6

Spis Om může obsahovat, zejména jde-li o složitější poměry dítěte, též záznam o úkonech. Znamená to teda, že spisová dokumentace nemusí vždy obsahovat záznam o úkonech, jak se máme zachovat při metodické kontrole?

Odpověď č. 3:

Záznam o úkonech doporučujeme pro souslednost postupů v daném případě dělat vždy. Při řešení složitějších případů obsahuje záznam o úkonech podrobnější záznamy, v jiných případech může být záznam stručnější. K záznamu o úkonech se jako samostatná příloha připojuje přehled návštěv dítěte. Znamená to, že zápis z návštěvy patří chronologicky do spisu a na zvláštní příloze je pouze datum návštěvy, stručný popis návštěvy atd.

V rámci metodické kontroly je nezbytné zhodnotit, zda spis je vedený takovým způsobem, že je z něj patrné, co vše je v případě v rámci SPOD řešeno, jak je postupováno, a zda je postupováno v souladu se zákonem. Spis musí být v souladu se směrnicí MPSV a musí tam být zaznamenány všechny kroky, tak aby spis mohl být kdykoli předán např. jinému sociálnímu pracovníkovi, který na sociální práci předchůdce naváže.

Dotaz č. 4:

Psaní návrhů v opatrovnickém řízení na okresních soudech. Některé opatrovnické soudy nechtějí klientům být nápomocni s psaním návrhů a odkazují je na OSPOD. Je to správné ?

Odpověď č. 4:

Podle § 42 OSŘ může být podání učiněno písemně či ústně do protokolu, avšak ústně do protokolu jen u taxativně vyjmenovaných záležitostech (např. návrh na zahájení řízení o určení či popření rodičovství, návrh na zahájení řízení o určení, zda je třeba souhlasu rodičů dítěte k jeho osvojení atd.). Povinnost sepsat podání do protokolu má každý okresní soud s tím, že jej pak případně postoupí soudu příslušnému.

Dotaz č. 5:

Je přípustné využití dotace pro účely zprostředkování odborných poradenských a mediačních služeb, které jsou rodině poskytovány v režimu zákona o sociálních službách?

Odpověď č. 5:

Využití dotace na zprostředkování odborných poradenských a mediačních služeb pro rodiče a děti by neměla bránit skutečnost, že tyto služby nejsou fyzickou nebo právnickou osobou poskytovány výhradně v režimu výkonu sociálně-právní ochrany dětí, ale také v režimu poskytování sociálních služeb podle zákona č. 108/2006 Sb.,

o sociálních službách. V případě některých činností může dojít k souběhu výkonu sociálně-právní ochrany dětí podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí a poskytování sociálních služeb podle zákona č. 108/2006 Sb. Podle stanoviska MPSV mají realizátoři těchto vymezených činností dokonce povinnost požádat jak o pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí, tak i o registraci k poskytování sociálních služeb. Mezi činnostmi, u kterých dochází k souběhu poskytování sociálně-právní ochrany dětí a sociálních služeb, jsou ve stanovisku uvedeny i sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi podle § 65 zákona o sociálních službách. Dále mohou mezi tyto činnosti spadat také terénní programy, služby azylových domů, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež a činnosti středisek rané péče.

Skutečnost, že v souladu se schválenou Metodikou Ministerstva financí může být dotace použita pouze v případě zprostředkování odborné pomoci osoby pověřené k výkonu sociálně-právní ochrany dětí nebo zařízení sociálně-právní ochrany dětí, znamená, že souběh s poskytováním sociálních služeb může nastat pouze u těch činností, kde k tomuto souběhu dochází.

Je proto možné shrnout, že pokud orgán sociálně-právní ochrany dětí zprostředkuje rodičům a dětem odbornou poradenskou pomoc podle § 11 odst. 1 a § 12 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., je podle našeho stanoviska možné použít dotaci na zprostředkování této poradenské pomoci i v případě, že fyzická nebo právnická osoba pověřená k výkonu sociálně-právní ochrany dětí poskytuje tuto pomoc nejen v režimu zákona o sociálně-právní ochraně dětí, ale také jako sociální službu na základě registrace podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Takový postup je v souladu se zněním schválené Metodiky Ministerstva financí k poskytování dotací pro výkon agendy sociálně-právní ochrany dětí.

Dotaz č. 6:

Existuje možnost hradit z dotace výdaje spojené s provozem výpočetní techniky, konkrétně jde o software, který orgán sociálně-právní ochrany dětí ke své práci používá?

Odpověď č. 6:

Je připuštěno, aby městské úřady použily prostředky dotace na pořízení nebo aktualizaci softwarového vybavení, které používají pracovníci vykonávající agendu sociálně-právní ochrany dětí. Podmínkou je, že náklady na pořízení softwaru nesmí přesáhnout částku 60 tis. Kč tak, aby se jednalo pouze o nákup drobného nehmotného majetku a aby byl zachován neinvestiční charakter dotace. Může se jednat rovněž o software, který umožňuje městskému úřadu a pracovníkům sociálně-právní ochrany dětí zapojení do tzv. Systému včasné intervence (SVI), na který jsou vedle orgánu sociálně-právní ochrany dětí napojeny rovněž orgány policie a školy.

Dotaz č. 7:

Je možné využít dotaci na úhradu za vypracování odborných stanovisek a posudků, které jsou zpracovávány v rámci velmi komplikovaných řízení, přičemž nejde o zprostředkování odborných poradenských a mediačních služeb pro rodiče a děti a pro jiné osoby odpovědné za jejich výchovu, ale o posouzení dosavadních kroků OSPOD a návrh dalšího postupu v konkrétním řízení?

Odpověď č. 7:

Použití dotace na zpracování odborného posudku, který má zhodnotit dosavadní kroky orgánu sociálně-právní ochrany při řešení konkrétního případu a navrhnout další postup, nelze podřadit pod poskytnutí nebo zprostředkování odborné poradenské pomoci rodičům a dětem podle § 11 odst. 1 nebo § 12 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Náklady na vypracování odborného posudku je možné hradit z dotace pouze v případě, že by se jednalo o znalecký posudek vypracovaný znalcem, kterého orgán sociálně-právní ochrany dětí k tomuto účelu ustanovil podle § 56 správního řádu. Vypracování znaleckého posudku může být v některých případech pro činnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí nezbytné, pokud nemůže sám provést odborné posouzení některých podstatných skutečností. Může se jednat např. o zpracování odborného psychologického posudku ve vztahu k rodičům a dětem apod. Úhrada nákladů na zpracování znaleckého posudku se pak řídí vyhláškou MF č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících. Znalecký posudek může být vyžádán buď od znalce - fyzické osoby, anebo od ústavu nebo odborného pracoviště oprávněného k výkonu znalecké činnosti v souladu se zákonem č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. Znalecký posudek si však orgán sociálně-právní ochrany dětí může vyžádat teprve tehdy, jestliže potřebný odborný posudek nelze opatřit od jiného správního orgánu, např. od nadřízeného krajského úřadu (v souladu s dikcí § 56 správního řádu).

Lze shrnout, že využití prostředků dotace by mělo být připuštěno pouze pro potřeby vypracování znaleckých posudků za podmínek stanovených v § 56 správního řádu. Posudek vyžádaný za účelem zhodnocení postupu orgánu sociálně-právní ochrany dětí a stanovení dalších opatření má spíše charakter odborné konzultace než znaleckého posudku podle § 56 správního řádu.

Dotaz č. 8:

Na jaký okruh zaměstnanců městského úřadu je přípustné využití prostředků dotace na výkon sociálně-právní ochrany dětí?

Odpověď č. 8:

V souladu s metodikou Ministerstva financí i v souladu se stanovisky z dřívější doby jsme toho názoru, že dotaci lze využít výhradně na úhradu mzdových a ostatních osobních nákladů na zaměstnance, kteří se přímo odborně podílí na výkonu sociálně-právní ochrany dětí a na plnění úkolů podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Dotaci tudíž nelze ani v poměrné části využít na zaměstnance, kteří na obci s rozšířenou působností zabezpečují personální či pracovněprávní agendu, byť se tato personální agenda týká zaměstnanců vykonávajících sociálně-právní ochranu dětí (zejména tudíž nelze dotaci využít na pracovníky personálního odboru). Totéž platí obdobně i pro ostatní zaměstnance, kteří zajišťují chod úřadu po organizační nebo ekonomické stránce (pracovníci ekonomického či majetkového odboru), pro administrativně-technické pracovníky a pro obslužný personál (pracovníci podatelny, recepce, vrátnice, ostrahy, úklidu, správci a řidiči vozového parku apod.). Dotaci nelze využít např. ani na úhradu personálních nákladů na asistentku vedoucího sociálního odboru, ačkoliv se zabývá pracovněprávní agendou zaměstnanců vykonávajících sociálně-právní ochranu dětí. Podstatné totiž je, že asistentka sama nevykonává sociálně-právní ochranu podle zákona č. 359/1999 Sb. (v takovém případě by však musela disponovat odbornou způsobilostí k výkonu sociálně-právní ochrany a absolvovat zkoušky odborné způsobilosti podle zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávních

celků). Jediným případem, ve kterém by bylo možné dotaci částečně využít i pro asistentku či sekretářku, by byla situace, pokud by asistentka či sekretářka vypomáhala odborným pracovníkům sociálně-právní ochrany s vedením evidence podle § 54 zákona č. 359/1999 Sb. a s vedením pomocných rejstříků podle Instrukce MPSV č.j. 21-12242/2000 ze dne 15. 3. 2000, kterou se stanoví rozsah evidence dětí a obsah spisové dokumentace o dětech.

Dotaci lze v poměrné části využít na osobní náklady vedoucího odboru, do jehož působnosti náleží agenda sociálně-právní ochrany dětí. Určení poměrné části, ve které bude dotace na vedoucího odboru využita, by mělo vycházet z konkrétního objektivně přezkoumatelného kritéria, jako je např. **počet zaměstnanců vykonávajících agendu sociálně-právní ochrany dětí v poměru k celkovému počtu zaměstnanců odboru anebo počet případů řešených oddělením sociálně-právní ochrany dětí** (podle statistického výkazu) v poměru k počtu případů řešených v ostatních agendách odboru (dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky sociální péče, agenda sociálních služeb a zdravotnictví, veřejné opatrovnictví, agenda kurátora pro dospělé apod.). Není vhodné, aby poměrná část dotace použitá na personální náklady vedoucího odboru byla určena pouze podle počtu oddělení, ze kterých se odbor skládá, neboť se může lišit počet zaměstnanců v jednotlivých odděleních i rozsah agendy v jednotlivých odděleních.

Příklad: V rámci odboru sociálních věcí mohou být 2 oddělení určená pro agendu sociálních dávek a 2 oddělení pro agendu sociálně-právní ochrany dětí (oddělení sociální prevence – kurátoři pro mládež, a oddělení sociálně-právní ochrany dětí – výkon celé „ostatní“ agendy sociálně-právní ochrany dětí). V tomto případě by podle počtu oddělení vycházela poměrná část dotace na vedoucího odboru ve výši 1/2. Na jiném úřadě však mohou mít v odboru 2 oddělení pro sociální dávky a pouze 1 oddělení pro sociálně-právní ochranu dětí, protože nemají samostatně vyčleněno specializované oddělení sociální prevence (agenda kurátorů pro mládež). V tomto druhém případě by poměrná část dotace pro vedoucího odboru vycházela již pouze na 1/3, ačkoliv rozsah agendy i počet zaměstnanců vykonávajících sociálně-právní ochranu dětí by odpovídal vyšší poměrné části. Z těchto důvodů nedoporučujeme určovat poměrnou část dotace na vedoucího odboru pouze podle prostého počtu oddělení.

Dotaz č. 9:

Je možné z dotace na výkon agendy sociálně právní ochrany dětí zaplatit právní pomoc? Jedná se mi o konkrétní případ, kdy jde o řešení zastupování nezletilých dětí ze strany OSPOD v záležitosti dědictví , případ je velmi komplikovaný a naše oddělení samozřejmě nechce v tomto směru pochybit. V současné době jsou shromažďovány materiály u notáře a konzultace s právníkem zabývajícím se dědickým právem, případně jeho přítomnost přímo u jednání s notářem bude zřejmě nebytností, aby byly po právu hájeny zájmy nezletilých dětí.

Odpověď č. 9:

*MPSV ve svých metodikách a stanoviscích k výkonu sociálně-právní ochrany (např. již stanovisko č. 11/2001 uveřejněné ve Zpravodaji MPSV č. 6/2001) připouští, že ve výjimečných případech se může orgán sociálně-právní ochrany dětí nechat při výkonu opatrovnictví dítěte zastupovat advokátem (advokátní kanceláří) na základě plné moci. **Může se jednat o zvláště složité případy vyžadující specifickou právní specializaci, která přesahuje rámec běžných odborných znalostí***

pracovníků sociálně-právní ochrany dětí. Takovými případy může být např. soudní řízení o dědictví, jehož předmětem je jmění velkého rozsahu nebo zvláštní povahy (podnik, cenné papíry, práva duševního vlastnictví), soudní řízení o schválení právního úkonu za nezletilého, kterým se disponuje s majetkem dítěte, soudní řízení o náhradě škody způsobené dítěti apod. Specifickým případem je také dovolací řízení u Nejvyššího soudu, ve kterém musí být dovolatel přímo ze zákona zastoupen advokátem nebo notářem anebo za něj musí jednat osoba s právnickým vzděláním (§ 241 občanského soudního řádu). V uvedených zvláště složitých případech existují dvě možnosti řešení – I. Opatrovníkem dítěte ustanoví soud přímo vybraného advokáta v souladu s § 29 odst. 4 občanského soudního řádu a nikoliv orgán sociálně-právní ochrany dětí, nebo II. Soud ustanoví opatrovníkem dítěte orgán sociálně-právní ochrany dětí (obecní úřad obce s rozšířenou působností), který udělí plnou moc advokátovi, aby ho při výkonu opatrovnictví zastupoval. V druhém uvedeném případě je žádoucí připustit, aby obec s rozšířenou působností mohla na právní pomoc advokáta využít prostředků dotace, je-li to odůvodněno zvláštní povahou soudního řízení a jeho mimořádnou složitostí. Je však nutné zdůraznit, že zastupování advokátem při výkonu opatrovnictví by mělo být pouze výjimečným opatřením a nikoliv běžnou praxí orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Rozhodnutí o tom, kdo bude určen jako opatrovník dítěte, náleží do pravomoci soudu, orgán sociálně-právní ochrany dětí může dát v této věci soudu svoje vyjádření či podnět. Je-li však orgán sociálně-právní ochrany dětí ustanoven soudem jako opatrovník dítěte, nemůže zásadně výkon opatrovnictví odmítnout, neboť podle § 17 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí náleží výkon opatrovnictví mezi zákonné povinnosti orgánů sociálně-právní ochrany dětí.

Dotaz č. 10:

Je přípustné použít prostředky dotace na výkon sociálně-právní ochrany dětí i na zajištění pracovní pohotovosti těmi pracovníky městského úřadu, kteří nejsou v organizační struktuře zařazeni přímo v oddělení sociálně-právní ochrany dětí?

Odpověď č. 10:

Ano, je to přípustné. Sjednání pracovní pohotovosti je nezbytné pro plnění úkolů orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) při poskytování neodkladné pomoci dítěti v případech jeho bezprostředního ohrožení, zejména pro plnění povinností OSPOD podle § 16 a § 37 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve spojení s § 76a a § 273a občanského soudního řádu. Vzhledem k omezenému počtu pracovníků, kteří jsou na některých městských úřadech zařazeni v oddělení sociálně-právní ochrany dětí, může městský úřad dohodnout pracovní pohotovost pro zajištění úkolů stanovených zákonem o sociálně-právní ochraně dětí také s pracovníky jiných útvarů, kteří mají v popisu práce převážně jinou agendu (např. dávky sociální péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, sociální služby), popřípadě může být pracovní pohotovost dohodnuta také s vedoucím odborem. Podmínkou pro sjednání pracovní pohotovosti s pracovníky jiných útvarů však je, že tito pracovníci splňují podmínky zvláštní odborné způsobilosti na úseku sociálně-právní ochrany dětí podle § 21 zákona č. 312/2002 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, tj. že mají zkoušku odborné způsobilosti nebo mají uznanou odbornou způsobilost na základě dosaženého vzdělání odpovídajícího stupně a zaměření. Výjimku představuje vedoucí odboru, kterému postačuje dosažení zvláštní odborné způsobilosti pouze v jedné z agend, které spadají do působnosti jím řízeného odboru.

*V souladu s Metodickou Ministerstva financí lze prostředky dotace na výkon sociálně-právní ochrany dětí využít také na **úhradu nákladů spojených se sjednáním pracovní pohotovosti pracovníků orgánu sociálně-právní ochrany dětí (tj. zejména odměna za pracovní pohotovost, příplatek za práci přesčas, příplatek za práci v sobotu a v neděli).***